

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica št. 184. — Telefonska št. 31.
Rakopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v., za četrto leta 3 K 80 vin.

Inserati: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 80 vinarjev. Pri večkratni objavi primaren popust.

Obmejne zadeve.

Ministrski predsednik Davidovič o komisiji za državne meje.

Poslanec dr. Hohnjec, ki je stavil na ministrskega predsednika Davidoviča vprašanje glede medzvezniške komisije za določitev državne meje (glej »Murska Straža« št. 35) je prejel nastopni odgovor:

Gospod poslanec! Na Vaše pismo vprašanje, poslano mi preko g. predsednika Začasnega narodnega predstavnštva, katero se nanaša na uredbo meje med našo državo in Avstrijo, imam čast dati Vam sledeči pismeni odgovor:

1. Kraljevska vlada je preko naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu storila potrebne korake glede komisije, ki ima izvršiti uredbo meje med nami in Avstrijo. Po členu 29. pogodbe z Avstrijo moč komisije za uredbo meje je v resnici velika, kakor to trdite sami. Kraljevska vlada je ta korak storila. Četudi je voljna verovati, da sestav komisije ne bo takšen, da bi imeli razloge za mnenje, da bo ona v vprašanju ureditve meja podvržena vplivu na škodo za naše narodne interese. Z ozirom na člane komisije sporazumnih sil in zlasti onih, ki so dozdej dale dovolj dokazov prijateljskega razpoloženja proti nam, je treba, da so naši obmejni sonarodnjaki, kakor tudi mi vsi preverjeni in prepričani, da se ti ljudje, ko bodo preučili v dovoljni meri naše obmejne razmere, ne bodo pregrešili zoper pravico.

2. Kraljevska vlada ne bo prenehala vlagati svoj vpliv, da se v naših zahtevah v vprašanih ureditve meje vodi račun. Ona jih bo podkrepila s potrebnimi argumenti, s katerimi razpolagamo in nadeja se, da ji bodo v tem oziru koristni tudi narodni poslanci, ki dobro poznajo naše obmejne razmere. Kraljevska vlada smatra, da je vprašanje ureditve meja splošnega, a ne samo lokalnega interesa, in ona bode mu kottakšnemu posvečala pozornost.

3. Kraljevska vlada je ne samo voljna, marveč smatra za dolžnost, da pošlje v komisijo moža, ki je dober poznavalec naših obmejnih razmer napram Avstriji. Naši interesi zahtevajo, da se tako važen posel, kakor je definitivna ureditev meje, poveri možu, ki je sposoben, da brani naše stališče v vseh vprašanih, ki bi se na podlagi članka 29. imenovane komisije mogla prinesiti pred komisijo.

Predsednik ministrskega sveta, zastopnik ministrstva zunanjih del: Ljuba Davidovič.

O Pavlih in Savlih.

Na meji še ni končan narodnostni boj ne glede na to, da mejna vprašanja tudi v mednarodnem oziru še niso rešena. Naravno je, da ne gre več za to, ali bo imel kak čevljar v katerem obmejnem trgu slovenski ali nemški napis in ali se bodo davčni nalogi pisali v slovenskem ali nemškem jeziku; ta boj je, hvala Bogu, dobojevan z našo zmago. Toda gre za to, da se čimbolj pospeši moralno ozdravljenje našega obmejnega prebivalstva in njegova misel na priklopitev k Jugoslaviji. V vseh osvobojenih krajih, tembolj pa na jugoslovansko-nemški meji se čuti nujna potreba, da se ljudstvo od

avstrijci (Primerjaj gibanje na Češkem pod geslom: »Odrakušit se!«). Avstrija je povzročila med našim ljudstvom štajercijansko bolezen, ki je bila predhodnica ponemčenja. Ta bolezen je na zunaj zatrta, toda njene posledice so bolj dolgotrajne in tudi nevarnejše nego si mislimo. Uvažiti je treba, da so obmejni kraji izpostavljeni močnemu gospodarskemu vplivu nemštva, ki ne pozna ne državnih meja ne novih oblasti ter je tem pomembnejši, ker ga podpira narodnomlačno razpoloženje med ljudstvom. Opozoriti moramo tudi na to, da se bližajo občinske volitve in da stebri prejšnjega režima, ki še žive med nami niso izgubili poguma, da »ribarijo v kalnem«, čeprav bodo ribice samo maenkostne krajevne koristi. Narodni odpadniki zopet dvigajo glave. Iz Št. Lenarta in od Sv. Trojice v Slov. gor. nam poročajo o brezobzirnem izživanju in protidržavnem ščuvanju nekaterih tamšnjih nemčurjev. Tudi tihotapstvo zelo podpira notranje štajercijanstvo med našim ljudstvom. To so pojavi, katere moramo zdraviti le s smotreno narodno vzgojo, z vzbujanjem narodne samozavesti in zdravega narodnega ponosa pri naših ljudeh ter z podpomaganjem njihove gospodarske osamosvojitve, pri čemur se je treba ozirati zlasti na naš viničarski proletarijat.

O takozvanem »čiščenju« se je prve mesece svobode mnogo pisalo in govorilo, včasih z radikalnega, drugikat o človekoljubnega ali kulturnega stališča. Mi na meji smo na tem vprašanju interesirani bolj kot drugje. Obsojamo narodno nestrpnost tako pri nasprotniku kakor v lastnih vrstah, zahtevamo pa pravičnost in ypoštevanje našega stremljenja, da ozdravimo ljudstvo od moralnih posledic štajercijanske bolezni. Mnogi Savli so danes Pavli. Nimamo ničesar proti temu, ako se pusti Savlom živeti in delati v naših službah. Toda nikdar ne bomo trpeli, da bi se ti ljudje sramovali svoje nemškutarske preteklosti in se čutili užaljene, ako se danes, ne gleda na njih kot na zavedne Slovence. To bi bila laž z naše in z njihove strani. Narodni odpadniki nimajo niti najmanjše zasluge pri izgradnji naše svobode in narodne bodočnosti. Oni so bili v tujih službah zato, da so delali proti nam in z janičarsko vnetostjo izpodkopavali naše delo. Ne pozabimo nikdar, da so Jugoslavijo ustvarili oni, katere je Avstrija smatrala za zločince in najgrše lopove, in če bi jih gnali na morišče, bi bili ravno nemčurji tisti, ki bi pljuvali po njih. Danes so ti ljudje tako drzni, da tajijo svojo preteklost in skušajo blatiti one, ki so trpeli za jugoslovansko misel v ječah in internacijah, katere so v znamenju »p. v.« preganjali od taborišča do taborišča ali pa izpostavljali najhujši nevarnosti na fronti. Mi nismo zoper to, da bi Savli ne smeli postati Pavli, toda vemo dobro, kako težek je ta proces pri naših nemčurjih in kako daleč ga narekujejo osebne koristi. Narodni odpadniki lahko delajo za nas, lahko pometajo naše urade itd., ampak označeni naj bodo z nekakim »p. v.« tako dolgo, da bomo mi z poštenim in smotrenim delom izlečili naše obmejno ljudstvo od pogubnih posledic prejšnjega režima in zasigurali naše meje. Čas zbrise marsikaj in tudi njihova krivda na našem narodu se sčasoma pozabi. Ampak Pavli ne smejo že sedaj pozabljati, da so bili Savli. To bi motilo naše pošteno delo, med obmejnimi

ljudstvom, ki dobro pozna Savle in še ne umeva, kako so se mogli spreobrniti v Pavle!

Politični pregled.

Zadnjim tednom so dali obeležje prazniki, katerih je v tem času več kot v kateri drugi dobi leta. Božič, Novo leto in Trije kralji, vmes pa še »domači prazniki«, veselje vsake kmečke gospodinje. Delo večinoma počiva; nezdravo in mokrotno vreme tišči k tlom in nas sili, da iščemo zavetja v dobro zakurjeni izbi — če smo le pravočasno poskrbeli za drva ali premog. Može posedajo za mizo in popravljajo kmečko orodje; kolikokrat se pač spomnijo na snežene zamete v Karpatih in na mrzle zimske noči v strelnskih jarkih. Sedaj je vse, hvala Bogu, minilo — samo ko bi ne vladala tako neznosna druginja. In — ko bi se smel saditi tobak doma! Žene in dekleta imajo itak polne roke dela; to se krpa in popravlja, da je veselje. V mnogoterih hišah se oglašajo tudi kolovrati. Vojska je dala prav starim babicam, ki so vedno zatrjevale, da so bili takrat najboljši časi, ko je kmet pridelal srajce doma. Ropota kolovrat in nam pripoveduje o boljših letih, ki so bila in ki še pridejo. Treba je potrpeti. Mamice pravijo, da je težko, ko ni dovolj soli, ne sladkorja in masti je bilo malo. V zakajenih kmečkih sobah gori karbid — petroleja je zopet premalo, kakor da smo sredi vojne. In deco bo težko pošiljati v šolo, zakaj cene oblačilom rastejo od dne do dne. Zunaj pa vlada grdo deževno vreme. Ko bi zemlja zmrznila in bi zapadel sneg, postalo bi vsakomur lažje. To vreme pa obeta slabo letino, ki bo le še bolj razdražilo druginjo in kruha bo manj. Slabo vreme vlada tudi v drugih deželah, Iz Francije prihajajo poročila o velikih povodnjah, ki so nanese ogromno škodo. Na Švičarskem, kjer so visoke gore, se valijo v doline celi plazovi ter pokopavajo vasi.

Kmet pravi, da še ima nekoliko denarja — toda bogve, kaj se bo zgodilo z njim. Nedavno ga je moral nositi k markiranju in tam so mu odtegnili 20 odstotkov. Reklo se je, da bo vrednost takoj poskočila, a cene bodo padle za najmanj 20 odstotkov. Cene so se pa dvignile kar za 40 odstotkov. Trgovci, kolikor jih ni poštenejših, so hoteli tudi pri tem obogateti. Vlada jih je nekoliko zgrabila za vrat in par najhujših spravila v kajho. Druginje pa se ni ubilo in se je ne bo ubilo. Druginjo bo ubilo delo in samo delo, pri nas in po celem svetu. Naša valuta stoji slabo, ker slabo izvažamo; ker naše kronske bankovce preveč vtihtapljajo; ker se gospodarsko močnejše kapitalistične države trudijo, da na škodo šibkejših le še bolj dvignejo vrednost svojemu denarju. Dela pase premalo pri nas in po vsej ostali Evropi in Ameriki. Naša vlada obljublja nov poskus valutne rešitve: zamenjavo kronske bankovcev za nove dinarske bankovce, kateri bodo na eni strani označeni z kronsko, na drugi strani pa z dinarsko vrednostjo. Novih bankovcev ne bo izdajala država, temveč Narodna banka. Zamenjava se izvrši bržkone že prihodnji mesec.

Ko bomo imeli nove bankovce v rokah, še ne bo ponehala druginja, da — kdo ve, ali

ne bodo cene zopet poskočile. Denar je mrtva reč — važnejše je za celo državo, če odpremo kje nov rudnik ali kako večje industrijsko podjetje in če imamo dobro letino. Pri nas se poslanci preveč prepirajo in mi vsi preveč govorimo, a premalo delamo. Dobro bi bilo, ko bi pokazali več zrelosti za samostojno življenje. Taki, kot smo danes, vzbujamo malo pozornosti po Evropi in smo na glasu le radi naših slabih strani. Naši premogokopi delajo prepočasni, železniški promet je nezadostno urejen in v Solunu nam gredo na nič cela skladišča življenskih potrebščin, ker jih ne moremo spraviti v notranjost in razdeliti po deželi. V rodovitnih poljedeljskih pokrajinah so ljudje nezadovoljni, ker ne moreje prodati pšenice, v hribovitih in obmejnih krajih pa tožijo, da je še koruznega kruha malo. Marsičesa je kriva vlada, mnogo pa smo zakrivali mi sami, ker se pulimo za strankarske koristi in pozabljamo na resnične potrebe države in ljudske dobrobiti.

Glede Reke in naših primorskih krajev še vedno ni padla odločitev. V Parizu se zopet sestane mirovna konferenca, da reši najvažnejša vprašanja. Kakor smo že zadnjič poročali, je mnogo upanja, da se uveljavi načrt ameriškega prezidenta Wilsona. Rešili bomo vsaj nekaj naše zemlje in kos sinjega Jadrana. Kako smo se vsi veselili morja, ki bi dalo našim gospodarskim silam ogromen razmah. Kakor stvar sedaj stoji, bomo imeli samo par zasebnih trgovskih ladij in nekoliko obskurnih čolnov za policijsko in carinsko službo. Ves ostali promet bo šel — kakor preje — skozi roke tujcev, zlasti Italijanov, ki se bodo silno opomogli na morju.

Vrgli so nam par kosti in pravijo, da so nas zaščitili ter nam dali pravico. Boljinbolj prihajamo k spoznanju, da nas more rešiti samo še lastna moč. Zato bo treba pri nas veliko delati, štediti in marsikaj žrtvovati. Kolovrati, ki ropotajo ob zimskih večerih, nam pravijo, kako je dobro, če nismo odvisni od drugih. Nahranimo in oblečemo se z lastnim pridelkom. Kakor kmet v malem, tako država v velikem. Povzdigniti moramo in razviti našo obrt in industrijo, da ne bomo odvisni od drugih. Zakladi leže v naši zemlji in še večji v naših rokah. Tudi v poljedelstvu moramo nastopiti novo pot: dati zemlji vse pripomočke, da rodi več kot je rodila dosedaj. Delo, pa napredok na vseh področjih ljudskega dela nam bo zasiguralo veliko in slavno narodno bodočnost.

Trd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku svojemu.

Jurčič, „Tugomer“.

O položaju naših ujetnikov v Italiji

nam piše bivši vojni ujetnik A. M., ki se je začetkom decembra vrnil iz Italije: »Položaj ujetnikov je zelo žalosten. Stanovali smo več mesecev pod šotori in če je dežilo, tudi v vodi in mrazu. Hrana je bila jako slaba; zajutreka sploh nismo imeli, okrog poldneva so nam dali košček kruha, ki bi naj tehtal 200 gramov, a ga v resnici niti toliko ni bilo, pa tudi razdeliti se ni mogel pravično, ker so nam Lahji pobrali vse nože in vsako ostro reč. Zvečer smo dobili nekoliko tople hrane, pa še taje bila bolj pijača kot jedilo. Najbrž so se bali, da bi nas ne tiščalo preveč v želodcu, pa ne bi mogli zaspati. Tudi za vodo je slabo v Italiji, zlasti v spodnjem delu, in še ta, katero smo dobili, ni bila zdrava. V začetku poletja so nas poslali par sto mož na neko staro trdnjavo ob morskem obrežju. Tukaj je zopet strašno gospodarila bolezen. Človeka obide strah in groza, če se spomni, kako so tam umirali možje in fantje v cvetu svojih let, v naponu svoje moči. Pa Italijani tudi mrličev niso pustili na miru; slekli so jim obleko ter nage polagali v rakev, za silo zbito iz kakih desk, in jih po noči vozili na pokopališče. Nas ujetnike je najbolj bolelo, da se jugoslovanska vlada ni dovolj brigala za našo usodo. Mnogi so bili prisiljeni zatajiti svoj jezik in nerodnost, samo da so se rešili iz laškega pekla.«

Kakor poročajo listi, je italijanska vlada sklenila, da se odpošljejo vsi jugoslovanski ujetniki, 50.000 po številu, čimprej v domovino. Naša država mora imenovati posebno komisijo, ki bo uredila Transporte. Dolžnost vlade je, da ne odlašajo z to komisijo ampak da takoj uredi Transporte ujetnikov. Mnogi se itak ne vrnejo več. Pravi se, da je v Italiji umrlo okrog 40.000 vojnih ujetnikov bivše avstro-ogrške vojske. Med temi bo tudi lepo število naših fantov, ker so jugoslov. ujetniki najdalje ostali v ujetništvu.

Tedenske novice.

Vsled praznikov so nekoliko zakasnele zadnje tri številke »Murske Straže«. Skrbeli bomo, da bo v prihodnje naš list redno in točno prihajal vsemi našim naročnikom in prodajalcem.

Mirovno stanje med Avstrijo in Jugoslavijo prične, kakor poroča »Beogradski Dnevnik«, že bližnje dni. Vlada bo v obliki naredbe ratificirala saintgermansko mirovno pogodbo. Stem stopijo v veljavo vse določbe te pogodbe tudi glede mejnih vprašanj. Vendar bo o definitivni uredbi meje razpravljala še posebna mednarodna komisija (glej današnji uvodnik), zlasti kar se tiče Radgoni in okolice.

Madžarski napad na Doljno Lendavo dela budimpeštanski vladi neljube sitnosti. Zavezniška komisija, ki je bila odposlana na lice mesta, da se prepriča o madžarski krivdi za napad, je ugotovila, da so v resnici krivi samo Madžari. Ker je naša vlada prepovedala vsak izvoz živil za Madžarsko in je zahtevala izvestne jamščine za sigurnost prekmurskih mej, se pričakuje, da bo madžarska vlada kmalu odgovorila. Dozdeva se pa, da Madžari namenoma zavlačujejo odgovor, ker še se vedno niso iznebili pobožne nadeje, da bodo zavezniki priznali »nedotakljivost« Ogrske in ji vrnili vsa zasedena ozemlja. Madžarom je pač težko izbiti iz glave, da so jo polomili za vedno — Kakor se poroča, je šef naše vojaške misije v Budimpešti dne 29. decembra posetil madžarskega ministr. predsednika Huszarja. Ob tej priložnosti je Huszar službeno obžaloval lendovski napad.

Naša politika. Ministrski svet je razpravljal o novem volilnem zakonu. Uvede se splošna volilna pravica. Najbrž se bo volilo istočasno za parlament in za ustavotvorno skupščino. O ženski volilni pravici bo odločila konstituenta. — V državi se upelje davek na vojne dobičke za vse osebe, katerim se dokaže, da so imele tekom vojne večje dohodke nego so jih imele pred vojno. Davek bodo plačale vse fizične in pravne osebe v treh obrokih. Do 20.000 K bo treba plačati 20%, od 20.000—30.000 K 40%; od 30.000—50.000 K 50%; od 50.000—100.000 K 60%; od 100.000—200.000 K 70%; od 200.000 do 500.000 K 80%, in od zneskov, ki presejajo 800.000 K se bo plačalo 90%.

Tuje valute pri nas. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 2. t. m. za 100 ameriških dolarjev 9000 K, za 100 avstrijskih kron 59 K, za 100 dinarjev 404 K, za 100 francoskih frankov 880 K, za 100 nemških mark 250 K, za 100 italijanskih lir 750 K.

Vrednost naše krone raste. Listi poročajo, da je vrednost naše krone vendarle pričela rasti.

Kralj Nikita težko bolan. Bivši črnogorski kralj Nikita je težko zbolel. Pred par dnevi ga je baje smrtnonevarno zadela kap.

V Albaniji so se vršili spopadi med našimi in albanskimi četami, ki so pod vodstvom laških oficirjev napadle našo mejo. Albanske tolpe so bile premagane in razkropljene.

Pošta v Prekmurju. S 1. januarjem se je otvorila poštna nabiralnica Mačkovci, ki je prideljena poštnemu uradu Murska Sobota ter ima zvezo potom vlakla Murska Sobota—Hodoš.

Podpora invalidom. Poverjeništvu za socialno politiko v Ljubljani je prejelo od osrednje vlade 2 in pol milijona kron, da razdeli med reveže in invalide.

Občni zbor Slov. kmetijske družbe v Ljubljani se je vršil dne 30. decembra l. l. Bil je zelo buren, ker sta si stale nasproti dve strankarski kmečki organizaciji: Jugoslovanska kmetijska zveza in Samostojna kmetijska stranka. Pri volitvi predsednika je bilo oddanih 224 glasov; prodir je kandidat Jugoslovanske kmetijske zveze Miha Iskra, posestnik v Hlebecah pri Lescah, ki je dobil 150 glasov. Nasprotni kandidat Gustav Pire je dobil 67 glasov.

Slovensko planinsko društvo je imelo po treh letih zopet redni občni zbor. Iz poročila o njegovem delovanju povzamemo, da je popravilo in uredilo več planinskih koč, ki so morale med vojsko veliko trpeti. Začasno so izgubljene krasne in dragocene gorske pokrajine na Goriškem, kjer se je razvijalo živahno planinsko delo. Društvo pa je prevzelo vse planinske kočice nemškega in avstrijskega pla-

ninskega društva, ki so jih postavili nekdanji nemški gospodarji na naših planinah kot »Trutzburgen«. Napravilo se je več dobrih sklepov za bodoče delovanje. Članarina se je zvišala na 12 K letno. Predsednik novega odbora je dr. Tomišek v Ljubljani.

Kaj je novega po svetu? Na Bolgarskem vlada strašna druginja. Vsled tega je izbruhnila splošna stavka ter nemiri na več mestih. Nad deželo je bilo proglašeno obsedno stanje. — Nekatera poročila iz Rusije prinašajo novico, da je bil znani voditelj ruskih boljševikov Trockij umorjen. Baje ga je ustrelil pribočnik nekega boljševiškega generala, ker se je bil sprl z generalom in ga ukazal takoj ustreliti. Vest o umoru še ni potrjena. — Češki verižnik Jirak, o katerem smo že poročali, da je hotel podkupiti ministra Beneša z dva milijona kron, je bil obsojen na 8 mesecev zapora — Madžarski častniki uganjajo težka nasilstva nad lastnimi državljani. V tem oziru sedanja vlada ne zaostaja prav nič za prejšnjo vlado boljševika Bele Kuhna. Kakor poroča »Az est«, je bilo samo v Kečkemetu zaprtih 53 političnih »zločincev«, katere so izza strašnega trpinčenja ubili s sekirami. Kakor se je dogdalo pri raztelesenju, so bile nekatere žrtve žive pokopane. Belim gardistom, ki počenjajo ta zločinstva, se sedaj še ni nič zgodilo. — Kako hudo je drugod, priča to, da si dandanes ljudje zavidajo še konjsko meso. Krakovski »Naprzod« toži, da se iz Krakova spravlja na Dunaj mnogo konjskega mesa, ki bi Krakovčani sami »krvavo« potrebovali. V Krakovu divja tudi beda in glad. Ljudstvo se hrani s segnitim krompirjem, razni židovski špekulanti pa prodajajo konjsko meso na Dunaj. — Na Poljskem imajo novo ministrstvo, ki bo skušalo urediti zelo težavne razmere, ki vladajo v tej državi.

Iz vojaškega pisma. Letnika 1896 navzlic raznim obljubam najbrž ne nameravajo odpustiti, dasi se nahaja od l. 1915 nepretrgoma v vojaški službi. Celo »prebirali« bodo ostanke, ki jih je pustila militaristična Avstrija! Da ni pri nas dovolj kruha (in zakaj ga ni?), se kaže tudi pri vojaki. Kajpa, to moramo pribiti, pritožuje se le moštvo. Na Koroškem niso dobili niti za Božič nobenih priboljškov. Ako res še moramo imeti toliko vojaštva, tedaj zahteva in hoče vsa naša javnost, da se tem jugoslovanskim državljanom, ki so začasno pod puško, ne sme go-diti tako slabo!

Pozdravi iz Korotana. Slovenski fantje od 45. pešpolka, 2. baona, 2. čete, ki se nahajajo na Koroškem, žele vsem slovenskim fantom, dekletom in vsem čitateljem »Murske Straže« zdravo, srečno in veselo Novo leto. Podnaredniki: Andrej Roškar, Kapela; Alojzij Pogorejvc, Mislinje; Peter Steiner, Okoslavci; Kaplari: Ivan Žinkovič, Boračova; Anton Slekovec, Sv. Juri ob Ščav.; Slavko Senčar, Mala Nedelja; Joško Duh, Franc Lipovnik, Sv. Peter pri Mariboru; Redovi: Ivan Rauter, Črešnjeveci; Anton Fekonja, Očeslavci; Franc Kocbek in Ivan Marinič, Kapela; Franc Cimerlajt in Martin Rudolf, Mala Nedelja; Joško Vajda, Jakob Plohl, Franjo Toplak, Janko Markovič, Ivan Zemljarič, Peter Berjak, vsi od Sv. Marka nižje Ptuja; Ludvik Jausnik in Rudolf Haufner, Ribnica; Franc Potisk, Anton Kohne, Poljčane; Anton Hojanik, Alojzij Breznik, Selnica; Mihael Rošker, Mislinje; Anton Praznik, Šoštanj; Ivan Turk, Sv. Janž na Dr. p., Matevž Pokrivač, Rudolf Mlakar, Leskovec. — Dalje pošiljajo novoletne pozdrave slovenskim fantom in dekletom sledeči podčastniki istega polka in baona, tč. v Grebinju na Koroškem: podnarednik Franc Lešnik, Mala Nedelja; narednik Matevž Obrski, Rogaška Slatina; kaplari: Andrej Roškar, Kapela; Jožef Slavič, Vučjavas; Franc Škrjanec, Maribor; Avgust Kozole, Rajhenburg; Franc Senčar, Mala Nedelja; Peter Steiner, Okoslavci ter Franc Galinov.

Vojaška služba oproščeni bodo prostovoljni sodelavci, ki posvetijo svoj trud državni zaščiti dece in mladine, dokler bodo aktivno v rečni namen sodelovali. Gospod vojni minister je glasom rešitve FDIO Br. 92627 od 13. decembra 1919 dovolil, da se za vsak konkretni primer napravi poseben predlog ter da se navede, v kaki vojni obvezi je dotičnik. V prvi vrsti pridejo v poštev poverjeniki, ki v manjših krajih (kjer krajevnih zaščit na boj prostovoljno prevzemo posel. Državno odeljenje bo razven tega izposlovalo tem poverjenikom brezplačno vožnjo za službena potovanja po železnici in z ladjami. Oblastna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani, dne 30. decembra 1919.

Kako nastajajo milijonarji. Prijatelj lista nam pripoveduje: Poznam trgovca, ki ima srečo, da izvaža jajca v Švico. Pri nas se dobi mnogo jajc in stanejo samo 1 K 60 v komad. Dotični trgovec jih nakupi vsak teden 1 ali 2 vagona ter jih z enim spremljevalcem odpremi naravnost do prve postaje v Švici, kjer prevzema švičarski trgovec. Ta mu plačuje za vsako

Katoliško ljudstvo!

V dneih družabnih preosnov in preobratov, ki posegajo globoko v srca posameznikov in v življenje narodov, v dneih ko se snuje usodna zgodovina in poroja nov vek pozivamo in kličemo na manifestacijo krščanskega prepričanja. Jugoslovanska katoliška telovadno-kulturna mladinska organizacija Orel napravlja polet v Maribor in sklicuje za dneve od 29. julija do 3. avgusta 1920

prvi slovanski orlovski tabor.

Ob tem svečanostnem prazniku katoliške mladine naj slavi zmago socialna misel krščanske vzajemnosti; zafo naj se zbero vsi: delavec, kmet, obrtnik, uradnik, razumnik. Vsi s anovi naj se zavedo, da tvorijo v krščanstvu eno družino. Prepričajte naj se, da je njih mladina nastopila pot prave svobode, da se je uvrstila med bojevnike za uveljavljenje katoliških načel, za izenačenje pravic, za spoštovanje poštenega dela, za dosego stanovskega in mednarodnega bratstva.

Katoliška mladina je seme nove, zdrave družbe. Posejano je v zemljo, ki jo je razorala strašna svetovna vojska. Sistem laži in krivic je strt. Drevo večnih resnic pa zeleni in ob tem trevesu se zbira zdrava, čila, vzorna in značajna mladina, ki hoče ob navzočnosti kulturnih narodov slaviti svoj dan. Ob idealni mladini pa naj črpajo vsi, ki se zbero k skupnemu prazniku, navdušenja za vzvišene vzore.

Na ta slavnostni praznik vabimo torej vse bratske orlovske odseke iz Jugoslavije, vsa bratska orlovska društva iz Českoslovaške republike, iz Združenih in drugih ameriških držav, ter katoliška telovadno-kulturna udruženja iz Poljske republike. S srčnim veseljem bi radi pozdravili tudi vse dobromisleče brate iz Rusije in drugih slovanskih držav, kakor tudi iz Francije, Anglije, Belgije, Nizozemske, Švice, Španske itd.

Vse vabimo in prosimo, naj se pravočasno pripravijo ter nam sporoče, v kolikem številu se nameravajo udeležiti slovanskega orlovskega slavlja.

Vabimo končno katoličane vseh navedenih narodov in držav iz vseh stanov in organizacij. Prihitite k nam in dajte s tem izraza katoliško-kulturni vzajemnosti!

Bog živi!

Ljubljana, o Božiču l. 1919.

Predsedstvo osrednjega pripravljalnega odbora za prvi slovanski orlovski tabor v Mariboru: Dr. Anton Korošec, pokrovitelj. Jože Pirc, predsednik. Leopold Eiletz, I. podpredsednik. Cilka Krek, II. podpredsednica. Ivan Mazovec, III. podpredsednik. Jože Stabèj, glavni tajnik. Jože Gostinčar, odbornik. Ivan Brodar, odbornik. Ludovik Tomažič, glavni blagajnik.

Narodna meja na Štajerskem pred 50imi leti.

Graško časopisje, ki pripisuje medzavezniški komisiji za določitev državne meje obsežna pooblastila, se zopet zaganja v naše narodne meje in pregreva stare laži o nemškem značaju spornih oziroma nam pripadajočih obmejnih krajev. V svojem zavijanju resnice se je povzpelo tako taleč, da Slovence doži, da smo »poslovenili« pristonemske kraje ter da je njihov slovenski oziroma mešani značaj v zadnjih desetletjih umetno ustvarjen. Z ozirom na te trditve hočemo v naslednjem podati opis naše narodne meje, kakršna je bila pred 50imi leti in ki z malimi izjemami, katere so pa vedno le v našo škodo — dokaz, kdo je raznarodoval — velja še dandanes. O naši narodni meji se je mnogo pisalo in govorilo že za časa narodnih bojev, zlasti pa pod vplivom deklaracijskega gibanja tekom vojne, vendar nas obmejne razmere silijo, da se zopet vrnemo k temu vprašanju.

V knjigi »Slovenski Štajer«, katero je izdala l. 1868. »Slovenska Matica« v Ljubljani, navaja trezni in nepristranski stokovnjak prof. Josip Šuman nastopne podatke o narodni meji na Štajerskem:

»Narodna meja slovenskih in nemških prebivalcev na Štirskega pa gre z večine po okrožni meji Mariborskega okroga, samo nekteri kosi slovenske zemlje še ležijo v Graškem okrogu.« (Sledi opis meje med mariborskim in graškim okrožjem.) »Potem takem ostanejo v Graškem okrogu sledeča slovenska sela in kraji: 1. v Radgonskem okraju 5 vasi unstran Mure na Ogerski meji namreč: Potrna, Žetinci, Dedonci, Zenkovi, Gorica in 4 okolice na desni strani Mure, namreč: Radehova ali Lomanoše (krivo Deutsch Radersdorf, ker je slovenska ves), Plitvica, Plitviški vrh, Lešene, in Radgonsko predmestje Griz (Grez). Število prebivalcev v

imenovanih vaseh in okolica Radgonskega okraja znaša 2052 ljudi in zemljišče meri 5574 oral 996 □ sežnje. Pisatelj navaja število prebivalcev ter izmero teh popolnoma slovenskih vasi v takratnem graškem okrožju in pripominja: »Razve imenovanih vasi so še v Radgonskem okraju Segovci na pol, Črnice in Marhečka vas do tretjine, Lutverci do četrti slovenske, pa tudi v drugih vseh kakor v Žepovcih, Apačah in unstran Mure v Homcu, Pridovi, Farovcih, Trnovi, Vesci, Obrajni ali na Mejah in posebno tudi v mestu Radgoni še je mnogo Slovencev.« — V cmureškem okraju so popolnoma slovenske te le občine: Sladki vrh, Rožengrunt (razen 4 nemških posostnikov), Nasova, Velka, Draženvrh, Ščavnica s Krembergom, skupaj 2719 ljudi: »Razve teh srenj so še Trate in Graba na pol slovenske, v Lokavcu in na Vratjem vrhu je malo posestnikov a viničarji so z večine slovenski, tako so še tudi v Žiberčah in posebno v Mureku z večine slovenski službeniki.« — V lipniškem okraju so slovenske občine: Račje do $\frac{4}{5}$; Kamenik do $\frac{4}{5}$; Ekberg do $\frac{2}{3}$; Senava do $\frac{1}{2}$; Belič do $\frac{1}{2}$; Ebič do $\frac{1}{2}$. »Razve v imenovanih srenjah so še Slovenci v Kranjah do $\frac{1}{5}$, v Hodnem ali Shodnem vrhu še le viničarji in posamezni posestniki, tako tudi v Grudolu, v Labiču, v Rečju; Ersavž in Gomilica sta do službenikov preselnicov že skoro cela poremečena. Vdove posestnice jemljejo navadno stanovnika iz Gornjega dola (Oberthala), tudi zemljišča, ki so na prodaj, oni isti prokupujejo, otroci še slovenskih starišev govorijo nemški, imena hišna pa so še slovenska.« Tako Šuman. Ali ni v tem zanimiv primer, kako se je vršilo ponemčevanje in kdo je raznarodoval: ali Slovenci od spodaj ali Nemci od zgoraj navzdol?! Pisatelj ceni število lipniških Slovencev na 1500 ljudi. — Tudi v arveškem okraju so popolnoma slovenske vasi: Koplja, Veliki Vanc (Valec, Boč), Pesnica, Gradišče, Remšnik, Luče (z večine), skupaj 5200 ljudi. — V ivniškem okraju so Slovenci deloma v občinah Sv. Lovrenc, na Mali Radolni in drugje, vendar pravi Šuman »njih število je neogibno nemčenju podvrženo.« Šuman označuje narodno mejo takole: »Od gore Remšnik nad Kopoljo gre med Lučanami in Arvežem do Križevega yrha proti sevanemu severovzhodu, odtod po Gomilski dolini k vzhodu k Muri nekaj nad Spielfeldom, ostaja Spielfeld sam izjemši pri Muri do Mureka, krez most Mureški pa gre nazaj toda do razvodja med Muro in Ščavnico, kder ostaja večmenj do Rad-

Charles Dickens.

Sveča.

(Dalje)

Bilo je l. 1818 ali 1819, ne morem reči povsem zanesljivo, ko sem bil dosegel označeno starost. Morate mi že oprostiti, če se ne spominjam natančno vseh podatkov, imen, števil, krajev in drugega. Ne bojte se, da bi to motilo moj doživljaj; imam ga tako dobro v spominu, da ga vidim kakor dnevno svetlobo pred seboj.

Sicer je nekaka megla nad tem, kar se je godilo pred njim in vsled tega tudi nad marsičem, kar mu je sledilo — pa ta megla se ne dvigne v mojem življenju nikdar več — ali pa?

Dobro, bilo je tedaj l. 1818 ali 1819, ko je v našem delu sveta vladal popolen red in mir — in bil je tudi skrajni čas, utegnute pripomniti — ali v drugem delu sveta, na vročih tleh, je divjala dolga vojna in sicer v onem delu novega sveta, o katerem pravimo mornarji, da leži v Španskih vodah*.

Države, spadajoče pod Španijo, so proglasile svoje neodvisnost, a pravzaprav je vstaja izbruhnila že več let pred tem.

Preteklo je veliko krvi v bojih med obema vladama — staro in novo — zmagala pa je nova. Njen voditelj je bil slavni general Bolivar**, odlični mož svojega časa, sedaj že skoraj pozabljen.

Angleži in Irci, bojeviti in brez posla doma, so trunomá hiteli pod njegovo zastavo kot prostovoljci. Tudi marsikateri trgovec je zaslužil krasen denar kot dobavitelj zalog in vojnega materijala za republikansko vojsko. Sicer je bila

stvar precej kočljiva, vendar mora biti tisti, kdor se že enkrat spusti v podobne špekulacije, pripravljen na vse morebitnosti in računati s tem, da ena posrečena dobava nadomesti dve ponesrečeni.

Ampak to je, menim, glavno načelo trgovine in to sem našel skoraj po celem svetu.

Med Angleži, ki so se udeležili teh špansko-ameriških »kupčij«, sem bil tuči jaz, seveda le v manjši meri.

Bil sem kornilar bitge, ki je bila lašt neke tvrčke v City*,

katera se je pečala s trgovino vsega industrijskega blaga in je trgovala skoraj izključno v najbolj oddaljenih deželah.

Briga je bila tisto leto, o katerem govorim, naložena s smodnikom, ki je bil namenjen za generala Bolivarja in njegove prostovoljce.

Nihče od moštva ni niti slutil, kam plovemo, razen kapetana, kateri je dobil navodila in ki se jo delal, kakor da bi ga stvar prav malo veselila.

Ne morem reči z gotovostjo, koliko s smodnikom napolnjenih sodov smo imeli pod palubo, tudi ne kake količine smodnika je imel vsak sod. — Vedel sem le, da ne vozimo nič drugega.

Ime naše ladje je bilo »Dober namen«, ime, kakor bodete radi priznali, zelo nepripravno za ladje, ki je naložena s smodnikom in poslana na pomoč revolucionarjem.

In kakor je bila ta pot podvzeta za izvenrednih okoliščin, tako izvenredna je bila v resnici! Smatram to za dovptipe gospe in gospoda, ter zares obžalujem, da se temu ne smeate. »Dober namen« je bila stara, na pol črviva ropotarnica, kakršnih se malo spušča na morje in tudi zelo slabo opremljena. Imela je

kakih 230 ali 280 ton nosnosti, natančno ne vem več, moštva pa skupaj osem ljudi z kapetanom yred — torej niti toliko, kolikor je potrebno za najnujnejše posle na vsaki ladji.

Bili smo redno in dobro plačani, ampak, zato se nam je nudila lepa nadeja, da se bodisi potopimo bodisi sfrčimo v zrak.

Z ozirom na blago, ki smo ga vozili, smo dobili primerna navodila; nihče ni smel vstopiti pod palubo s svečo ali s svetiljko in tudi kadenje je bilo precej omejeno. Toda, kakor se že dogaja v podobnih slučajih, oni, ki nam je dal ta navodila, namreč kapetan, je ukazoval nekaj, česar sam ni izpolnil. On je edini rabil luč, kadar je šel v spalnico ali kadar je študiral po morskemu karto, razgrnjeno kot običajno spodaj v kabini.

Ta luč je bila kuhinjska lojeva sveča, kakršnih pride 8 do 10 na libro, a bila je zatakajena na stari, nizki, napol razbiti svečnik z opraskanim lakom in raztrganim stojiščem.

Bilo bi pač primerneje in v vsakem oziru bolj mornarsko, ako bi se poslužil svetilke, toda ne vem čemu je vedno rabil svečnik in svečo, in ta stari svečnik in sveča, gospe in gospoda, me preganja moje celo življenje. Smešno je, kaj ne, in jaz sem prav hvaležen miss Belindi tam v kotu, ker opažam, da ima ona še največ nagnenja k smehu.

Dobro! (pravim »dobro« že naprej, ker to je beseda, katero lahko vedno vporabljam), pluli smo v najlepšem redu k Virginjskim otokom* v Zahodni Indiji; ko smo jih opazili na obzorju, smo obrnili v smer proti jugu in blizu tako dolgo, da je mož v opazovalnem kozlu zavpil straži na palubi, da se vidi zemlja.

* Med malimi in velikimi Antili.

(Dalje prihodnjič.)

* Severna obala južne Amerike.

** Simon Bolivar (1783—1830) je osvobodil Venezuelo, Novo Granado in Peru od španskega jarma.

* V Londonu.

gone, pri Radgoni pa gre krez most zopet k severu do vasi Gorice unstran Mure. Ob ravenah je Slovenstvo najdalje nazaj potisneno, na gorah se najdalje drži. — Onstran te črte je bilo prebivalstvo že pred 50imi leti ponemčeno. Le slovenska krajevna imena še pričajo, kdo je bil prvotni gospodar teh krajev. Od l. 1868 naprej se je ponemčevanje nadaljevalo, vendar je pokazalo popoln uspeh le pri nekaterih vaseh ivniškega, arveškega in cmureškega okraja. Zato pa smo korakoma šli nazaj na Koroškem V senžermenski mirovni pogodbi začrtana državna meja je krivična za nas, ker izroča Nemcem še danes popolnoma slovenske vasi onstran Mure. Zavezniki imajo najmanj interesa na tem, da spreminjajo to itak krivično črto četudi v najmanjšo korist Nemcev, mesto da nam vrnejo prekmurske slovenske vasi kot našo posest in naš najnaravnejši prehod na bivši ogrski del Prekmurja.

Načelna vprašanja.

1. Kaj je demokracija?

(Po prof. Curtiusu.) Demokracija je neko posebno naziranje o razmerju med državo in narodom, ona ugovarja precenjevanju države. Ona jo vidi tako kot je res, ne vidi v njej nič božanskega. Moč vladanja je za države potrebna, a oboževati jo, tega demokracija ne pusti; ona vpraša, kje so meje vladanja in zastopa mnenje, da gre oblast države samo tako daleč, v kolikor je stvarno utemeljena in neobhodno potrebna. Predrznice si vprašati, kakšen namen ima država. S tem da demokracija ne prizna, da je država sama sebi namen, nas uči ceniti posameznika, zahteva, da se velike enote ne menijo same zase v celoti, temveč upoštevajo delo svojih članov. Nič nam ne bi koristilo, če si osvojimo celi svet, če pa nismo potem sami zase toliko srečnejši in boljši. Vsi končni cilji delovanja pa morajo meriti na resničnega človeka ne pa samo na celoto, v kateri je človek nekaj nevidnega, neresničnega. Prava politika more soditi razne pojave samo po tem, če je vsled njih posameznik boljši in plemenitejši. Država ni Bog, je samo hiša, v kateri morejo ljudje prebivati in bi se morali veseliti svojega življenja. Zato zahteva demokracija pravico, da smemo z državo računati in meriti to, kar damo, po tem, kar dobimo. Tu notri temelji njena značilna zahteva po enakosti.

Prosveta.

Zgodovinsko društvo v Mariboru.

(Konec.)

Potrebi našega naroda za raziskovanjem lastne zgodovine ustreza poleg ljubljanske „Carniole“ „Časopis za zgodovino in narodopisje“, katerega izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Ustanovili so ga pred šestnajstimi leti delavni mariborski rodoljubi in po zvali Slovence: „Rojaki pokazimo, da vemo ceniti prošlost svojega naroda in svoje domovine ter da smo sposobni tudi v znanstvu tekmovali z drugimi, srečnejšimi narodi. Ne prezirimo visoke ideje, ki jo zastopa „Zgodovinsko društvo“! Enajsta ura je že, torej na delo...!“ Časopis je obljubljal že v prvi številki, da bo gojil tudi slovensko narodopisje, zgodovino slovenskega slovstva in slovensko jezikoslovje ter poročal o izkopinah in starinah Južne Štajerske in pa o domačem in tujem slovstvu, ki se nanaša na označeni delokrog. Tej nalogi je ostalo zvesto i društvo i njegov časopis. Navzlic temu, da ni našlo med nami tistega razumevanja, ki bi ga zaslužilo in da je imelo Zgodovinsko društvo dokaj skromna sredstva na razpolago, opažamo vendar tekom teh 15—16 let društvenega delovanja zadovoljiv in lep razvoj, s katerim se ponauša ne le društveni Časopis ampak tudi društvena knjižnica in zgodovinske zbirke, ki tvorijo dobro podlago za bodoči veliki muzej v Mariboru.

Vsled izredne draginje in vojnih oziroma prehodnih razmer se mora tudi naš Časopis za zgodovino in narodopisje boriti z mnogimi težavami, ki pa vendar niso mogle zabraniti, da tudi lanski letnik ne izide v lični in dostojni obliki. V boljših časih je izhajal Časopis štirikrat na leto, sedaj leži pred nami samo en zvezek, obsegajoč 164 strani v 4°. — Omeniti

Država zasleduje pozemske cilje in naloge, zahteva od vsakega enake žrtve; zato je pa tudi vsak posameznik opravičen zahtevati od nje enakost. Zato pa ni samo prazna beseda, temveč velikokrat preskušeno dejstvo, da je pravičnost te nali pravih držav. Država je toliko močnejša in trdnjša, kolikor bolj da vsakemu kar mu gre, kolikor bolj podpira posameznike in pa naravne skupine človeške družbe v njihovih potrebah in stremljenjih.

Osem milijonov.

Nedavno je pisal nek zagrebški list, da imajo na Hrvaškem približno en milijon nepismenih (analfabetov) in v celi naši državi ni nič manj kot osem milijonov. oseb, ki niso zmožne čitanja in pisanja.

Osem milijonov! V državi, ki šteje okrog 12 milijonov prebivalcev, imajo absolutno večino ljudje, ki so slepi za vse, kar je velikega in dobrega v sodobni kulturi, ki so bolni na duševnem vidu tako, kot so bolni na očeh oni, kateri ne razločujejo živih in svetlih barv. Predstavimo si dolgo ogromno vrsto teh naših bratov in sestra! Ali ne čutite groze? Osem milijonov jih gre mimo nas, ki nas gledajo pri kulturnem delu za narod, za državo, za družbo, za človeštvo — a ne vedo, kaj delamo; ne vedo, da gradimo na plečih teh osmih milijonov, z ogromnim mrtvim kapitalom našo narodno kulturo, hram Umetnosti in Znanosti; ne vedo, da delamo za vse njih, da hočemo za sebe in za njih kulturo, ki bo naklonila celemu narodu boljšo bodočnost, lepše in dostojnejše življenje. Osem milijonov jih gre mimo nas in gledajo naše delo in ga ne zaznavajo, ne razločujejo!

Človek bi mislil, da bo prva točka v našem narodnem programu: odprava nepismenosti v Banovini, Hercegovini, Dalmaciji in srbskih deželah. — Pa ni! — In mislil bi, da bo naša inteligenca tekmovala v lečenju tega narodnega zla. Nel In vlada, oblasti — kaj store?!

Ali ni vse naše delo le šator na kitovem hrbtu, ako gre mimo nas osem milijonov, ki nas ne umevajo.

In naša ustava, naša demokracija, naša javna uprava, z eno besedo: vse naše javno življenje je na peščenih tleh, dokler večina naroda nima najtemeljnejših pogojev, da gre in da se razvija skupno z nami.

moramo predvsem tri obširnejše razprave: v prvi, „Češko-jugoslovanske paralele in odvisnosti“, podaja dr. Ilesič zanimive primere o dodirnih točkah naše in češke književnosti v letih narodnega preporoda, ki kažejo, kako in koliko so vplivali na naše pesnike češki pesniki in koliko so vplivale na oboje enotne široke kulturne struje tistega časa ter skupnost vzorov in virov. Drugo in najdaljšo razpravo je spisal neutrudni urednik Časopisa, prof. Fr. Kovačič in ima naslov: „Daneski k starejši zgodovini Murskega polja“. Ta temeljita razprava bo v prvi vrsti zanimala naše Muropljance, ki bodo našli v nji sliko davnih časov, doli do 13. veka, ko so go. spodovali nad našimi seli nemški fevdalni gospodje. Razprava ima pet delov: v prvem se raziskuje Mursko polje v deželno knežjih urbarjih. Omenja se postanek današnjih vasi, razlaga njihovo ime in na kratko njihova vloga v krajevni zgodovini. Nekatero vasi so že izginile z površja, le stari urbarji še pripovedujejo da so se nahajale nekoč na Murskem polju. V drugem delu se razpravlja o postanku, značaju in pomenu tzv. streških dvorcev, ki so od časa madžarskih upadov pa vse do zadnjih bojev z Kruci ščitili našo obmejno pokrajino pred tujim navalom ter v slučaju močnega upada tvorili „obrambne kule“, nekake trdnjave na naši zemlji. Streli so bili najnižja stopnja fevdnikov. Tretji del se bavi z zgodovino trga Ljutomer ter iznaša več novih podatkov o njega preteklosti ter o tolmačenju njegovega imena, pri čemur pisec zavrača pri nas udomačeno zazlago iz staroslovenskega osebnega imena Ljutomer, ker je prvotni slovenski naziv za ta kraj še dandanes med ljudstvom običajno ime: Lotmerk, dočim je ime Ljutomer uvedel šele Stanke Vraz. Ljutomer je poznejša nemška naselbina in tega izvora bo bržkone tudi ime njegovega gradu krog katerega se je sčasoma razvil sedanji trg.

Kaj smo mi in kdo smo? Ako smo mi narod, kaj je potem onih osem milijonov? Ako je teh osem milijonov narod, kaj smo pa mi?! B.

3a Skrabčev spomenik.

Rojaki! Jeseni lanskega leta je zatislil trudne oči ponižen mož, skromen redovnik, velik učenjak, svetovnoznan slovenski kulturni delavec, velečislavist — naš P. Stanislav Škrabec. Kakor je bilo tiho in skromno njegovo redovniško življenje, tako skromen in tih je bil njegov pogreb. Smrt ga je namreč pokosila ravno v trenutkih, ko je bil duh našega naroda zainteresiran na velikih političnih dogodkih, ki so objeli dušo vsega jugoslov. naroda in slehernega posamičnega Jugoslavana. V splošnem veselju tudi smrt našega velikega učenjaka narodu ni zasekala tako skeleče rane, kakor bi jo bil začutil v drugih razmerah vsak Jugoslovian. Velik mož, ki je s svojega uma svitlim mečem širom sveta proslavil naš narod, ne sme ostati pozabljen. Slovenski in ves jugoslovanski narod mu je dolžan trajno hvaležnost. Zato si je „Dijaška zveza za ribniški okraj“ postavila v svoj delovni program tudi točko, da svojemu ožjemu sorojaku postavi dostojen spomenik s tem, da v njegovo rojstno hišo v Hrovači pri Ribnici vzida spominsko ploščo. V to svrhu se je sestavil podpisani odbor za Škrabčev spomenik, ki ima za nalogu nabirati potrebnih prispevkov. Rojaki! Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih vredni ni! Počastimo spomin našega P. Stanislava Škrabca! Obračamo se torej na našo javnost za denarne prispevke, ki se naj izvolijo pošiljati podpisanemu odboru za Škrabčev spomenik v Ribnici. Vsak najmanjši dar dobrodošel. V Ribnici, dne 24. decembra 1919. Odbor za Škrabčev spomenik: Anton Skubic, dekan, predsednik; France Ambrožič, stud. phil., podpreds.; Peter Maležič, stud. iur., tajnik; Ivan Oražen, stud. theol., blagajnik; Andr. Ilc, stud. theol. tamika nam.; Jos. Ilc, stud. phil., blag. nam.; Franc Levstek, posestnik, Ivan Tanko, posest., odbornika.

Glavni smoter demokracije je, da služi drug drugemu z nasvetom, da nismo odvisni od razuma enega edinega moža, marveč od nasveta vseh.

Woodrow Wilson.

V četrtem delu najdemo razpravo o zemljiških gospodih na Murskem polju, dočim se v zadnjem delu podaja načrt stare župnijske organizacije, pri čemur je vredno omeniti, da je nekoč celo slovensko Mursko polje spadalo pod radgonsko župnijo. Cela prof. Kovačičeva razprava je spisana poljudno, pregledno in solidno ter bo zanimala ne le vsakega obraženca iz teh krajev, temveč tudi vsakega kmeta, ki bo užival v zgodovini svoje domačije, gledajoč v duhu davne prednike na stari, očetovski zemlji. — Dalje podaja znani zgodovinar dr. Franc Kos nekaj doneskov za krajevne kronike in sicer za Celje, Maribor, Viltuš pri Mariboru in Vuzenico. — Oddelek „Izvestja“ ima dva dr. Stegenskova članka iz domače cerkvene umetnosti, Kotnikovo poročilo o mariborskem dijaškem listu iz leta 1896. in dr. Ilesičev prispevek o Veitu Weberju. „Slovstvo“ prinaša več recenzij „Spomini in jubileji“ pa razen drobiž.

O zgodovinskem društvu v Mariboru in njegovem Časopisu smo spregovorili nekoliko obširneje, ker je naša topla želja, da v novi dobi naše narodne zgodovine, izza teh velikanskih zgodovinskih dogodkov, ki so odločali o usodi našega naroda, dobi domača zgodovina zopet svoje častno mesto v narodnem življenju in da najde „Zgodovinsko društvo“ v najširjih slojih našega ljudstva razumevanje in podporo. Letna udnina znaša samo 10 K, kar je ob cenah, katerih smo vajeni, neverjetno nizko. Pol litra vina manj na leto — in vsak naš uradnik, kmet in delavec je lahko član Zgodovinskega društva, ki mu pošlje za ta znesek svoj „Časopis“, da niti ne omenjamo moralne zavesti, katero pridobi stem, da dejansko podpira to važno znanstveno in narodno ustanovo. B.

jajce i frank. Koliko komadov jaje odda, toliko frankov prejme. Preračunino to v našo valuto in če odštejemo najvišje režijske stroške ter 20% dobiček, katerega bi mu morebiti privoščili, lahko trdimo, da zasluži ta trgovec pri vsakem jajcu preko 3 K samo zato, ker se mu plačuje v frankih. In kako vrednost predstavlja samo en vagon jajc! saj ta »solidni« trgovec niti kriv ni, da je že postal milijonar in da leze še globočje v milijone!

Domače vesti.

Radgona. V noči od 5. na 6. t. m. je neznan hudodelec vlomil v tukajšnje slovensko (Marijino) cerkev ter ukradel iz tabernakelja dragoceno monštranco. Krivcu doslej še niso prišli na sled. — Jugoslovanska aprovizacija v našem mestu, katero vzdržuje gornjeradgonska Gospodarska zadruga, nudi Radgo članom živila, o katerih v Nemški Avstriji samo še sanjajo. Iz tega vzroka in pa ker avstrijska krona vedno pada, je nastal v Radgoni pravcati lov za jugoslovanskim denarjem. Tudi v nemških trgovinah se težko izda avstrijski denar. — Tukajšnje posadko je zapustil priljubljeni vojni kurat č. g. Pavel Zavadlal, sedaj kazniški kurat v Mariboru. — Četudi radgonska okolica onstran Mure še ni zasedena od Nemcev, so vendar okoliške občine že dobile ukaz o oddaji živine in žita. V Gradcu in drugod se menda že hudo postijo na račun teh živil. — Tukajšnje slov. pevsko društvo »Zora« je priredilo v Gornji Radgoni dobro uspeli Silvestrov večer, zakaj ne v Radgoni? — »Narodna obrana« v Gornji Radgoni živahno deluje, zlasti glede obmejnih vprašanj. Kdor še ni pristopil, naj se priklasi nemudoma.

Gornja Radgona. Ob obhodaici gosp. Vukotiča iz Gornje Radgone na novo službeno mesto sv. Juri ob južni železnici nabralo je veselo omizje K 120 za zbirko »dar svobode« in sicer so darovali: postajenačelnik v Gornji Radgoni K 20, Prelec K 20, Renko s soprogo K 40, Jakončič K 20, Orel K 20. Za osvoboditev zaslužujenih bratov, so darovali tukajšnji pol. stražniki K 258 in sicer so darovali: po 10 K Balde, Bravničar, Breclj, Cingerle, Čehovin, Črnobari, Hrovatin Anton Jakončič, Jurjevič, Kete, Klincec, Meze, Markežič, Miljevec, Orel, Prelec, Poščič, Revelante, Serazin, Uršič, Zornada, J. Rubin, Kreševič, Šuc, Kurent K 8, Brac K 5, Hrvatin K 5.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru je začelo svojo 26. leto društvenega delovanja. Število izvršujočih članov se je pomnožilo na 60 upamo, da ne ostanejo novo priglašeni člani le na papirju. — Društvo snuje tudi salonski orkester. Prav takol! Na zadnjem občnem zboru se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Velaar Jožef st.; podpredsednik g. Bogomil Orožec; tajnik g. Horvat Janko; blagajničar g. Dijak Fric; pevovalja in arhivar g. Fr. Zacherl; odbornika gg. Dunaj Alojz in Dijak Janko.

Ljutomer. (Pôle-mêle.) Naši nemškutarji se pobiraja od nas. Pek Malleg je že več časa v Nemški Avstriji. Na svoj rojstni kraj pa ne more pozabiti, zato hoče nazaj k nam. — Hönigmanovo trgovino je prevzel nek Pogačnik, prej Pogatschnigg iz Sv. Lenarta. Tam je baje bil naš hudi narodni nasprotnik. — Naši prejšnji odpadniki Sinigoj (usnar), Wirli (steklar), Sterman (Zelenjak) in Heindl imajo, svoje otroke na študijah v Gradcu, da se tam vzgajajo v nemškonalnem duhu. Ali nimamo v Jugoslaviji dovolj dobrih učnih zavodov? — Kmalu bo občni zbor naše stare mamice »Čitalnice«. Nad 50 let že obstoji to društvo, ki je res mati vseh naših narodnih društev — a žal že da spi trdno spanje že več let. Zima bo minula, knjiž, nica pa je za člane še vedno zaprta. —

Prekmurje.

O Prekmurju izide tuintam kak članek ali dopis, kjer se navadno omenja, da je ljudstvo sicer zadovoljno z našo upravo, vendar bi bilo treba ukreniti to ali ono, da bi se širji sloji prekmurskega ljudstva pridobili za jugoslovansko stvar. To je vse res in tudi stavljeni predlogi ali nasveti so večinoma dobri ali vsaj dobro mišljeni. Ni treba tajiti, da tudi naše oblasti delajo, četudi ni vse tako, kakor bi moralo biti. Umevno je, da se ljudstvo, ki je bilo celo tisočletje, pod madžarskim jarmom, ne more kar čez noč pridobiti za našo stvar, ker se mora še živeti v popolnoma nove razmere, a to gre bolj počasi in bi šlo tudi takrat, ako bi rabili res najbolj vzorna in najbolj posrečena sredstva. Ampak več kot se stori z naše strani bi se ne le dalo, marveč moralo storiti. Naša javnost se vse premalo zanima za prekmurski del naše domovine; kar pa dela vlada, dela brez jasnega smotra in precej površno. Eden najvažnejših propagatorjev jugoslovanstva v Prekmurju je vsekakor šola. Da ljudsko šolstvo še vedno ni urejeno, je kriva vlada, dasi ji priznavamo težave, ki pa nikakor niso nepremostljive. Prekmurski človek bo mnogo dal na učitelja in zato bo imelo učiteljstvo mnogo širji delokrog kot ga ima njegov poklic. Da pa bo v resnici kos svoji nalogi, moramo dobiti v Prekmurju dobre vzgojitelje in delavne prosvetne organizatorje — to je zahteva, katero bomo morali vedno naglašati, dokler je vlada in javnost ne bo upoštevala tako kot si zasluži. Pri šolstvu bo treba še posebnega ozira na verstvo, ker imamo v Prekmurju razmere, ki ne obstojajo drugod v Sloveniji: ohranilo se je od časov reformacije mnogo protestantov, ki prebivajo večinoma v hribovitem delu Prekmurja, a se najdejo pomešani med katoličane v skoraj sleherni prekmurski vasi. Slovenci protestantske vere so zelo blagega in dobrosrčnega značaja ter se bodo brez posebnih težav pridobili za jugoslovanstvo, kakor hitro bodo uvideli, da je nov položaj stalen in da bo nova oblast respektirala njihov verski čut. Za te kraje, ki so sicer v gospodarskem oziru precej ubogi in zanemarjeni, bo treba še posebno dobrih učiteljev, zlasti ker nimamo v našem duhu vzgojenega protestanskega duhovništva oziroma inteligentnega naraščaja sploh. Pripomniti moramo, da so ravno ti kraji najslabeje oskrbljeni z potrebščinami in morajo ljudje hoditi pet ali še več ur daleč na ravnice, v Radgono, Cankovo ali M. Soboto, da si nabavijo najpotrebnejše. Zaenkrat je najboljša propaganda le dobra aprovizacija, urejeno šolstvo in vzorno, prijazno ter skrbno postopanje našega uradništva. Obenem pa je treba pospešiti gradbo mostu čez Muro, brez ozira na to, kako bo rešeno radgonsko vprašanje. Kakor se kaže, ne bo nič z elektriko iz Fale, ker nimajo dovolj materiala za napeljavo daljnovodov itd.; s tem bi naše Prekmurce najbolj zadovoljili, ampak sedaj bo treba podvzeti kaj drugega, na vsak način pa takoj en most na štajerski breg Mure in pa čimprej železniško zvezo. — Kaj je z veleposestvi in oddajo grofovske zemlje v najem? To vprašanje je posebno pereče pred spomladjo; važno je, da ljudje pridejo do zemlje in jo obdelajo, sicer postanejo preveč nestrpni glede agrarne reforme. — Državna gimnazija v Murški Soboti zasluži podporo slovenske javnosti v polni meri. Mnogo storil za Prekmurje, kdor zbira denarne prispevke za prvo slovensko gimnazijo na tleh nekdanje Koceljve in Pribinove države!

Gospodarstvo.

Poljedelski stroji iz Švice. Švica nam je poslala trideset vagonov poljedelskih strojev, ki se potom poljedelskih zadrug razdele med siromašne kmete predvsem v opustošenih krajih. Za te stroje dobi Švica moko, meso in mast.

V dinarjih lahko plačujemo davke. Finančno ministrstvo je odredilo, da se lahko davki plačujejo tudi v dinarjih in sicer za vsake 4 krone po 1 dinar.

Dobava sladkorja. Odsek za prehrano se je pogajal za sladkor na Češkem, toda cene so bile tako visoke, da bi veljal sladkor že na Češkem 35 do 38 kron. Češka podjetja so namreč zahtevala za sladkor 18 čeških kron, ki bi se pa imelo izplačati v švicarskih frankih; poleg tega so se nam stavili tako težki kompenzacijski pogoji, da bi stalo meso, ki bi ga imeli mi oddajati na Češko kot kompenzacijsko blago za sladkor, na Češkem manj v razprodaji kot pa pri nas v živi vagi. Odsek se je pobrigal za dobavo ameriškega sladkorja čez Trst in upa, da se bo moglo odpomoči tudi temu pomanjkanju.

Sol bi se imela dobavljati iz Nemške Avstrije, toda tzv. »Warenverkehrsbureau«, ki urejuje vso trgovino z inozemstvom, je delal take ovire, da je ministrstvo za prehrano naročilo sol iz Sicilije.

Gospodarsko delo v Prekmurju. Iz Prekmurja nam poročajo, da se delajo priprave za podružnice Slov. kmetijske družbe v vseh večjih krajih. Prebivalstvo kaže mnogo zanimanja za gospodarsko organizacijo.

Listnica uredništva.

Bralec iz Ljutomerskega okraja. Prijatelj, nauči se pisati in vsaj toliko slovenščine, da boš vedel kaj je »špraha«. Čitaj abecednik in ne zabavljaj čez slovenske liste. — Vojaki na Koroškem. Vaše pritožbe so lahko resnične, a cenzura bi jih zaplenila v listu. Pozdravljeni.

Mučni Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in odpravljeni so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Fellerjev Elza mentolni četnik en komad 3 K 50 v.

Žalodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravi balsam 12 steklenic 30 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž štev. 264, Hrvatska.

Odvetnik Dr. Lenart Boëzio

si usoja naznaniti, da je otvoril svojo pisarno v Gornji Radgoni, Spodnji gris, štev. 12.

Odvetnik dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah :- (v posojilniški hiši, I. nadstropje). :-

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3% čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Graščina Steinbrunn

(Steinhof), gradič, 8 gospodarskih poslopij, 85 oralov razne kulture, fundus instructus

je na prodaj.

Glede informacije obrniti se je na „Grad Stajnhof“, pošta Radgona.

KARBID in krasne karbidne svetilke razpošilja vsako množino po tovarniški ceni glavna zaloga

Janko Andrašić
v Mariboru, Schmidov trg, Koroška cesta 2

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavnica K 15.000.000.—

Centrala v Ljubljani

Rezervni fondí nad K 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3%
brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 1/4% čistih

Daje trgovske in aprovizacijske kredite
Izvršuje vse bančne transakcije

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Dolg potovalni kožuh se proda, popolnoma nov in nerabljen, napravljen iz predvojnega blaga, za ceno 2200 K. Prodajalca naslov se izve pri upravnistvu „Murske Straže“.

Trgovski lokal se vzame v najem, najraje v Prekmurju ali na Murskem polju. Cenjene ponudbe na upravnistvo „Murske Straže“.

Dobro idoča pekarija se da takoj v najem v Veržuju, hiš. št. 36.

Deček iz boljše družine se sprejme kot učenec pri tvrdki Marko Rosenberg, Ljutomer.

Posredovalnica vseh služb

posreduje zanesljivo moško in žensko služinčad, sobarice za privatne hiše, hotele, natakariče za gostilne, blapce, dekle itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher v Ljutomeru. 13—2

Razpošiljam

samo na trgovce **fino mast** (vazelin za čevlje) v lesenih škatljicah, kakor tudi ličilo (biks), milo in drugo raznovrstno blago. **J. Menart, Domžale.**

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki pozor! Trgovina z vinom

Oset & Cajnko Slovenjgradec

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega vina kakor: **Muškateljo rizling šipon burgunder portugiser šilhar** pristnega Ljutomerčana Pakerčana Haložana Bizejčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina Kupujeva iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najvišjih cenah. Se priporočava **Andrej Oset in Franjo Cajnko**

Vino v steklenicah (Buteljke) Razpošiljanje vina od 50 l naprej.

Zimnata, kakor tudi prvovrstna svilnata mlinska sita (pajtlji) iz Švice za moko vseh vrst se dobe v trgovini **AVGUST CADEŽ** Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti stare Tišlerjeve gostilne.

Mastin

primočaj krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo, tedaj 3 pesti. 5 zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za tvorbo jaje in mleka, zadostuje za 6 mesecev za vsako živinč. Dobil je najvišje kelanje v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvale in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali pri trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši **lekarni Trnkóczy v Ljubljani**, Kranjsko, po 5 zabojčkov. Stane 20 kron 50 vinarjev z poštnino.

P. n. trgovca in ostalo občinstvo opozarjam tem potom uljudno, da sem **otvoril v Mariboru, Gregorčičeva ulica 6, (Schillerstrasse) podružnico svojega zavoda v Ljubljani** ter povdarjam, da bo postrežba tudi v Mariboru v vsakem oziru kulantna in točna. Posebno oni, ki iščejo kakorsensibodi stik z zaštednim ozemljem, naj blagovolijo zaupno obrniti se na moj zavod v Mariboru ali Ljubljani. **Podružnica anonimnega zavoda Drago Beseljak, Ljubljana v Mariboru, Gregorčičeva ulica 6 (Schillerstrasse).**

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z. o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevnik cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna: **v Gornji Radgoni.** Podružnice: **Cankova in Murska Sobota.**

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino 8K pri **lekarni Trnkóczy, Ljubljana.**

Miši - Podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7.—, za podgane in miši K 7.—, za ščurke K 8.—, posebno močna tinktura za stenice K 7.—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 6.—, prašek proti mrčesom K 6.—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4.—, mazilo za uši pri živini K 4.—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 6.—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport **M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3**

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Nočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarjajočo pomado! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6 K. No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjeve najfiniješe lilijnomlečno milo 12 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tanoehina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhaj, prerano osivenje. Zabrani plešo! 1 lonček 6 K, No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 7 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v, in 2 K 50 v.

Mučijo Vas kurje očesa?

Fellerjev pravi turistovski oblič učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škadljica 3 K 50 v. velika škadlja 5 K 50 v.

Želite še kaj?

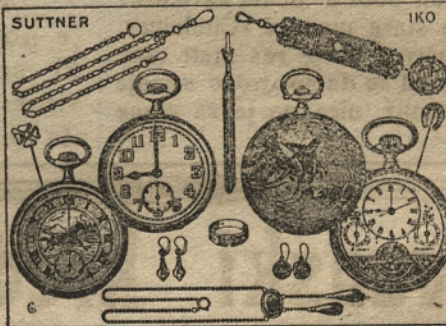
Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda) 1 škadlja 5 K. Fellerjev usipalni prašek proti potenju 1 škadlja 5 K. — Fellerjev mentolni štirik zoper glavo- in zobobol 1 škadljica 3 K 50 v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 24 K. Najboljši parfum z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škadlja 11 K. Močna francovka u steklenicama po 6 K in 16 K. Lilijno mlečno milo 15 K. Katranovo milo 8 K. Hega-puder Dr. Kluger 12 K. Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN FELLER, Iekarnar STUBICA, DONJA ELZA TRG, Nr. 264 (Hrvatska)

POZOR! Kmetje! Posestniki!

Prvovrstne vojalnike (mline za vejanje žita) izdelujem, ki po trpežnosti vse tovarniške izdelke prekašajo, imajo lahko uravnavo in zelo nizke cene. Za vsak stroj dam 10 letno garancijo. Pišiti po cenik. Na obilna naročila se priporoča **Jakob Pučko, izdelovatelj čistilnih strojev, Budina, Ptuj.**

ENA URA? Katera trajno veseljepovzročuje?

Niklasta, jeklena, srebrna, zlata, po vsaki ceni in presenečeni bode! Tudi verižice, prstane, zapetnice in vsakovrstne potrebne reči, kokor skarje, nože, britve, doze za cigarete, sibičnjake, denarnice itd. Vse dobro in ceno! Zahtevajte cenike od:

H. SUTTNER Ljubljana št. 978

Samo Suttner-jeva ura!

POSOSJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

uradu v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega

Posojila

plača le koleke.

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem račun daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka

Uradne ure

so vsak pondeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Glavna cesta, št. 14, tik kolodvora.